

טיוטת חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל
והארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון מס' 8),
התשפ"ג-2023 – הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מחליטים:

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל והארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון מס' 8), התשפ"ג-2023, המצ"ב (להלן – הצעת החוק), המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לדון ולאשר, על דעת הממשלה, את הנוסח הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי:

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התשי"ם-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהא עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל תהא חמש שנים.

עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום י"ז באב התשע"ג (24 ביולי 2013) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום י"ח באב התשפ"ג (5 באוגוסט 2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות הרבנים הראשיים לישראל הוא י"ח באייר התשפ"ג (9 במאי 2023) והמועד האחרון לכך הוא י"ח בתמוז התשפ"ג (7 ביולי 2023).

חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות חברי מועצת הרבנות הראשית הוא ט"ז באב התשפ"ג (3 באוגוסט 2023) והמועד האחרון לכך הוא ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023).

מועד הבחירות לרשויות המקומיות קבוע ליום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). אשר על כן מועד הבחירות לרבנים הראשיים וכן מועד הבחירות לחברי מועצת הרבנות הראשית יחולו בסמוך קודם למועד הבחירות לרשויות המקומיות.

מאז חקיקת חוק הרבנות הראשית לישראל, תשי"ם – 1980, מועד תחילת הכהונה של הרבנים הראשיים – מלבד מועד כהונת הרבנים הראשיים הנוכחיים, התחיל בתודש ניסן, כאשר הליך בחירתם התקיים בסמוך לפני כן ולא היה סמוך למועד הבחירות לרשויות המקומיות. בשל הבחירות לכנסת התשע-עשרה אשר נערכו ביום י"א בשבט התשע"ג (22 בינואר 2013), ולאחר השבעת הממשלה השלושים ושלוש ביום ז' בניסן התשע"ג (18 במרס 2013), נחקק ביום 20.3.2013 חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל) (הוראת שעה), תשע"ג-2013, אשר הביא לדחיית מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים מחודש ניסן לחודש אב.

על פי החוק, בחירה ברבנים הראשיים לישראל ובחירה בחברי מועצת הרבנות הראשית נעשות על ידי אסיפה בוחרת. סעיף 8 לחוק קובע כי מתוך 70 נציגי הציבור באסיפה הבוחרת יהיו 25 ראשי הערים הגדולות.

יובהר כי קיום הבחירות לרבנים הראשיים ולחברי מועצת הרבנות הראשית סמוך קודם לבחירות לרשויות המקומיות מעורר מורכבויות שונות בין היתר מאחר שראשי הרשויות המהווים שיעור נכבד באסיפה הבוחרת והמייצגים ציבור גדול - נמצאים לקראת תום כהונתם וחלק מהם עשוי להתחלף במערכת הבחירות הקרובה, לרשויות המקומיות, כאמור

(ראו לעניין זה בג"ץ 9577-02 סיעת המפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי נ' יושב-ראש הכנסת (פורסם בנבו, 2002).

לפיכך, מוצע לדחות בהוראת שעה את מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום באופן בו מועד תחילת כהונתם של הרבנים הראשיים יחזור לתאריך המקורי של חודש ניסן ובהתאמה לדחות את מועד סיום כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית המכהנים בחודשיים ימים לאחר מכן, זאת על מנת לאפשר את הבחירה ברבנים ראשיים חדשים ובחברים חדשים למועצת הרבנות לישראל בסמוך לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, תוך היערכות מתאימה ועמידה בלוחות הזמנים הקבועים בחוק.

התיקון המוצע מחיל, הלכה למעשה, את התיקון גם על סבבי הבחירות הבאים לרבנים הראשיים ולמועצת הרבנות הראשית ומונע את סמיכות הזמנים שנוצרה וכמפורט בדברי ההסבר לתיקון זה.

תזכיר החוק בעניין זה פורסם להערות הציבור לתקופה שהחל מיום 5.6.23 ועד ליום 15.6.23. ככל שתוגשנה הערות משמעותיות אודות התזכיר – הן יוצגו על ידי נציגי השר בדיון בהצעת המחליטים.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה –

לא רלוונטי

תקציב-

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם-

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם -

לא רלוונטי

החלטות קודמות של הממשלה בנושא -

לא רלוונטי

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההחלטה –

היועצת המשפטית של המשרד לשירותי דת סבורה כי אין מניעה לאשר את ההחלטה, בהתאם לחוות דעתה המצ"ב.

מוגש על ידי השר לשירותי דת

כ"ו בסיון התשפ"ג
15 ביוני 2023

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

אישור טיוטת חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל והארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון מס' 8), התשפ"ג-2023, והסמכת וועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את הנוסח הסופי של הצעת החוק.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התש"ס-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהא עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל תהא חמש שנים.

עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום י"ז באב התשע"ג (24 ביולי 2013) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום י"ח באב התשפ"ג (5 באוגוסט 2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות הרבנים הראשיים לישראל הוא י"ח באייר התשפ"ג (9 במאי 2023) והמועד האחרון לכך הוא י"ח בתמוז התשפ"ג (7 ביולי 2023).

חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ז בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות חברי מועצת הרבנות הראשית הוא ט"ז באב התשפ"ג (3 באוגוסט 2023) והמועד האחרון לכך הוא ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023).

מועד הבחירות לרשויות המקומיות קבוע ליום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). אשר על כן מועד הבחירות לרבנים הראשיים וכן מועד הבחירות לחברי מועצת הרבנות הראשית יחולו בסמוך קודם למועד הבחירות לרשויות המקומיות.

מאז חקיקת חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס – 1980, מועד תחילת הכהונה של הרבנים הראשיים – מלבד מועד כהונת הרבנים הראשיים הנוכחיים התחיל בחודש ניסן, כאשר הליך בחירתם התקיים בסמוך לפני כן ולא היה סמוך למועד הבחירות לרשויות המקומיות. בשל הבחירות לכנסת התשע-עשרה אשר נערכו ביום י"א בשבט התשע"ג (22 בינואר 2013), ולאחר השבעת הממשלה השלושים ושלוש ביום ז' בניסן התשע"ג (18 במרס 2013), נחקק ביום 20.3.2013 חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל) (הוראת שעה), תשע"ג-2013, אשר הביא לדחיית מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים מחודש ניסן לחודש אב.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
אינני רואה כל מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

גליה קליין, עו"ד
היועצת המשפטית למשרד לשירותי דת

תאריך: 1.5.6.2023

טיוטת חוק

1. שם החוק המוצע :

טיוטת חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל והארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה), התשפ"ג-2023.

2. מטרת החוק המוצע והצורך בו :

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התש"ס-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהא עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל תהא חמש שנים.

עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום י"ז באב התשע"ג (24 ביולי 2013) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום י"ח באב התשפ"ג (5 באוגוסט 2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות הרבנים הראשיים לישראל הוא י"ח באייר התשפ"ג (9 במאי 2023) והמועד האחרון לכך הוא י"ח בתמוז התשפ"ג (7 ביולי 2023).

חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות חברי מועצת הרבנות הראשית הוא ט"ז באב התשפ"ג (3 באוגוסט 2023) והמועד האחרון לכך הוא ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023).

מועד הבחירות לרשויות המקומיות קבוע ליום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). אשר על כן מועד הבחירות לרבנים הראשיים וכן מועד הבחירות לחברי מועצת הרבנות הראשית יחולו בסמוך קודם למועד הבחירות לרשויות המקומיות.

מאז חקיקת חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס – 1980, מועד תחילת הכהונה של הרבנים הראשיים – מלבד מועד כהונת הרבנים הראשיים הנוכחיים, התחיל בחודש ניסן, כאשר הליך בחירתם התקיים בסמוך לפני כן ולא היה סמוך למועד הבחירות לרשויות המקומיות. בשל הבחירות לכנסת התשע-עשרה אשר נערכו ביום י"א בשבט התשע"ג (22 בינואר 2013), ולאחר השבעת הממשלה השלושים ושלוש ביום ז' בניסן התשע"ג (18 במרס 2013), נחקק ביום 20.3.2013 חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל) (הוראת שעה), תשע"ג-2013, אשר הביא לדחיית מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים מחודש ניסן לחודש אב.

על פי החוק, בחירה ברבנים הראשיים לישראל ובחירה בחברי מועצת הרבנות הראשית נעשות על ידי אסיפה בוחרת. סעיף 8 לחוק קובע כי מתוך 70 נציגי הציבור באסיפה הבוחרת יהיו 25 ראשי הערים הגדולות.

יובהר כי קיום הבחירות לרבנים הראשיים ולחברי מועצת הרבנות הראשית סמוך קודם לבחירות לרשויות המקומיות מעורר מורכבויות שונות בין היתר מאחר שראשי הרשויות המהווים שיעור נכבד באסיפה הבוחרת והמייצגים ציבור גדול - נמצאים לקראת תום כהונתם וחלק מהם עשוי להתחלף במערכת הבחירות הקרובה, לרשויות המקומיות, כאמור (ראו לעניין זה בג"ץ 9577-02 **סיעת המפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי נ' יושב-ראש הכנסת** (פורסם בנבו, 2002).

לפיכך, מוצע לדחות בהוראת שעה את מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום באופן בו מועד תחילת כהונתם של הרבנים הראשיים יחזור לתאריך המקורי של חודש ניסן ובהתאמה לדחות את מועד סיום כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית המכהנים בחודשיים ימים לאחר מכן, זאת על מנת לאפשר את הבחירה ברבנים ראשיים חדשים ובחברים חדשים למועצת הרבנות לישראל בסמוך לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, תוך היערכות מתאימה ועמידה בלוחות הזמנים הקבועים בחוק.

התיקון המוצע מחיל, הלכה למעשה, את התיקון גם על סבבי הבחירות הבאים לרבנים הראשיים ולמועצת הרבנות הראשית ומונע את סמיכות הזמנים שנוצרה וכמפורט בדברי ההסבר לתיקון זה.

3. עיקרי החוק המוצע:

על רקע מצב הדברים המפורט לעיל, מוצע לתקן את סעיף 16 לחוק באמצעות הוראת שעה, אשר תקבע כי כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום תוארך עד לאחר הבחירות לרשויות המקומיות וכי כהונתם של חברי של מועצת הרבנות הראשית המכהנת תוארך אף היא בהתאמה.

4. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים :

אין השפעה על החוק הקיים. התיקון המוצע נערך במסגרת הוראת שעה הגוברת על האמור בסעיף 16 לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-1980.

5. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי:

אין השפעה

6. השפעת החוק המוצע על ההיבט המינהלי והתקן

אין השפעה

7. נוסח החוק המוצע:

הצעת חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל

והארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה)(תיקון מס'

(8)(התשפ"ג-2023)

הארכת כהונה 1. על אף הוראות סעיף 16 לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ם-1980 (להלן –
הוראת שעה החוק העיקרי)¹:

(1) שני הרבנים הראשיים לישראל שניהנו ערב קבלת חוק זה, יוסיפו
לכהן עד יום א' בניסן התשפ"ד (9 באפריל 2024).

(2) חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל שניהנו ערב קבלת חוק זה,
יוסיפו לכהן עד יום ד' בסיון התשפ"ד (10 ביוני 2024).

דברי הסבר

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התש"ם-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים
הראשיים לישראל תהא עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל תהא
חמש שנים.

עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא
יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום י"ז באב התשע"ג (24 ביולי 2013) ועל כן
תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום י"ח באב התשפ"ג (5 באוגוסט 2023). כפועל יוצא, בהתאם
להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות הרבנים הראשיים לישראל הוא י"ח באייר התשפ"ג (9 במאי
2023) והמועד האחרון לכך הוא י"ח בתמוז התשפ"ג (7 ביולי 2023).

חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24
באוקטובר 2018) ועל כן תקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר
2023). כפועל יוצא, בהתאם להוראות החוק, המועד הראשון לבחירות חברי מועצת הרבנות הראשית
הוא ט"ז באב התשפ"ג (3 באוגוסט 2023) והמועד האחרון לכך הוא ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר
2023).

מועד הבחירות לרשויות המקומיות קבוע ליום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023). אשר על כן

¹ ס"ח התש"ם, עמ' 90; התשע"א, עמ' 757.

מועד הבחירות לרבנים הראשיים וכן מועד הבחירות לחברי מועצת הרבנות הראשית יחולו בסמוך קודם למועד הבחירות לרשויות המקומיות.

מאז חקיקת חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס – 1980, מועד תחילת הכהונה של הרבנים הראשיים – מלבד מועד כהונת הרבנים הראשיים הנוכחיים, התחיל בחודש ניסן, כאשר הליך בחירתם התקיים בסמוך לפני כן ולא היה סמוך למועד הבחירות לרשויות המקומיות. בשל הבחירות לכנסת התשע-עשרה אשר נערכו ביום י"א בשבט התשע"ג (22 בינואר 2013), ולאחר השבעת הממשלה השלושים ושלוש ביום ז' בניסן התשע"ג (18 במרס 2013), נחקק ביום 20.3.2013 חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל) (הוראת שעה), תשע"ג-2013, אשר הביא לדחיית מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים מחודש ניסן לחודש אב.

על פי החוק, בחירה ברבנים הראשיים לישראל ובחירה בחברי מועצת הרבנות הראשית נעשות על ידי אסיפה בוחרת. סעיף 8 לחוק קובע כי מתוך 70 נציגי הציבור באסיפה הבוחרת יהיו 25 ראשי הערים הגדולות.

יובהר כי קיום הבחירות לרבנים הראשיים ולחברי מועצת הרבנות הראשית סמוך קודם לבחירות לרשויות המקומיות מעורר מורכבויות שונות בין היתר מאחר שראשי הרשויות המהווים שיעור נכבד באסיפה הבוחרת והמייצגים ציבור גדול - נמצאים לקראת תום כהונתם וחלק מהם עשוי להתחלף במערכת הבחירות הקרובה, לרשויות המקומיות, כאמור (ראו לעניין זה בג"ץ 9577-02 **סיעת המפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי נ' יושב-ראש הכנסת** (פורסם בנבו, 2002).

לפיכך, מוצע לדחות בהוראת שעה את מועד סיום כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל המכהנים כיום באופן בו מועד תחילת כהונתם של הרבנים הראשיים יחזור לתאריך המקורי של חודש ניסן ובהתאמה לדחות את מועד סיום כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית המכהנים בחודשיים ימים לאחר מכן, זאת על מנת לאפשר את הבחירה ברבנים ראשיים חדשים ובחברים חדשים למועצת הרבנות לישראל בסמוך לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, תוך היערכות מתאימה ועמידה בלוחות הזמנים הקבועים בחוק.

התיקון המוצע מחיל, הלכה למעשה, את התיקון גם על סבבי הבחירות הבאים לרבנים הראשיים ולמועצת הרבנות הראשית ומונע את סמיכות הזמנים שנוצרה וכמפורט בדברי ההסבר לתיקון זה.